

Afgørelse i sag om tilladelse til udledning af regn- og overfladevand til vandløbet Ejby Moser

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 17. oktober 2013

Sag NMK-10-00275

Referencer:

Miljøbeskyttelsesloven, miljøloven § 28

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 28 i lov om miljøbeskyttelse¹.

¹Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Middelfart Kommunes afgørelse af 28. april 2010 om tilladelse til udledning af regn- og overfladevand fra industriområdet i det nordlige Ejby til Ejby Moser. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

²Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 af lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Middelfart Kommunes afgørelse 28. april 2010 er påklaget til Miljøklagenævnet af Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, Plan & Miljø på vegne af en række lodsejere langs recipienterne Ejby Moser og Gremmeløkke Å. Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet³.

³Jf. lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love samt lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010.

Klager har som klagetema anført, at Ejby Moser og Gremmeløkke Å er hydraulisk overbelastet af spildevandsudledninger fra Ejby by, idet udledningerne fra Ejby by allerede voldsomt overstiger det eksisterende systems afledningsevne.

Klager har uddybet sine synspunkter i brev af 22. august 2010 og brev af 27. september 2011.

Sagens oplysninger

Den 12. oktober 2009 ansøgte [virksomhed1] på vegne af Trafik- og Vejafdelingen i Middelfart Kommune om fornyet tilladelse til udledning af regn- og overfladevand fra et industriområde i det nordlige Ejby til Ejby Moser samt udvidelse af et eksisterende regnvandsbassin ved [adresse1].

Det fremgår af ansøgningen, at oplandsarealet til regnvandsbassinet er ca. 29 ha med en befæstelsesgrad på 60 %, og at afløbsvandføringen fra det udvidede regnvandsbassin bliver på 29 l/s, svarende til en afløbsvandføring på 1 l/s*ha fra området.

Det fremgår endvidere af ansøgningen, at det nødvendige volumen af regnvandsbassinet ved hjælp af programmet SAMBA vers. 2005 er beregnet til 5.000 m³ med en aflastningshyppighed på 1 gang hvert 5. år (n = 1/5), og at bassinet udformes som et vådt bassin med en permanent vanddybde på ca. 0,8 m.

Den 28. april 2010 meddelte kommunen tilladelse til det ansøgte. Af afgørelsen fremgår bl.a., at:

- udledningen vedrører afledning af regn- og overfladevand fra et oplandsareal på ca. 29 ha., svarende til ca. 19,5 red. ha.
- udløbet skal nedrosles til 1 l/s/ha, svarende til en afløbsvandføring fra bassinet på 29 l/s.
- udløbet må maksimalt have en overløbshyppighed på n = 1/5, svarende til én gang hvert 5. år.
- kommunen har vurderet, at den regnbetingede udledning til Ejby Moser ikke er til hinder for opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål, idet den statistiske overløbshyppighed er 1 gang hvert 5. år, og der etableres renseforanstaltninger i form af bassin med sand- og oliefang.
- konklusionen i en undersøgelse af vandløbet Ejby Moser foretaget af [virksomhed1] var, at de mest realistiske årsager til oversvømmelser af mosen er manglende oprensning og grødeskæring samt delvis tilsanding af den rørlagte del af vandløbet.

I e-mails af 13. december 2011 har [virksomhed1] A/S oplyst, at der ved beregningerne af bassinstørrelse er anvendt en hydrologisk reduktionsfaktor på 0,9, samt at regnvandsbassinet er udvidet til at have et bassinvolumen på 5.820 m³ og et permanent vådvolumen på 1.478 m³.

Natur og planforhold

Udledningen sker til vandløbet Ejby Moser og Gremmeløkke Å. Moseområdet Ejby Moser ligger i oplandet hertil.

Det fremgår af forslag til vandplan for hovedvandopland 1.12, Lillebælt/Fyn⁴, at Gremmeløkke Å på den strækning hvor Ejby Moser løber til vandløbet er fastsat til godt økologisk potentiale, og at strækningen for nuværende opfylder denne målsætning. Resten af Gremmeløkke Å (op- og nedstrøms ovennævnte strækning) er fastsat til god økologisk standard og opfylder for nuværende ikke denne målsætning.

⁴<http://miljoegis3.mim.dk/?profile=vandrammedirektiv2013-udkast-2>

I det tidligere Fyns Amts Regionplan 2005, kortbilag 7, er målsætningen for vandløbet Ejby Moser angivet til "æstetisk tilfredsstillende" mens målsætningen for Gremmeløkke Å er angivet til "fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri" svarende til henholdsvis en C-F-målsætning og en B3-målsætning, jf. side 283 i regionplanen.

For regnvandsbetingede udløb fremgår følgende af regionplanen, s. 287:

"Der bør i de kommende år gennemføres initiativer med henblik på at reducere de lokale belastninger fra de regnbetingede spildevandsudløb gennem f.eks.:

Nedsivning eller nyttiggørelse til vanding m.v. af uforurenet overfladevand, bl.a. fra tagarealer.

Etablering af bassiner og eventuelle andre tiltag til neddrosling og/eller rensning af overfladevandet.

Etablering af sparebassin til opmagasinering/rensning af spildevand/regnvand.

Overvågning og styring af kloaksystemet under regn.

Fjernelse af uvedkommende vand i kloaksystemerne.

Implementeringen af disse initiativer sker hen over kommunernes ansøgning om udledningstilladelse for de regnbetingede udløb og den heraf følgende tilladelse fra amtet."

Endvidere fremgår det af regionplanens retningslinje 7.3.6, s. 295, at:

"[...]

Spildevandsbelastningen af vandløb, søer og kystvande fra regnbetingede spildevandsudløb skal gennem kommunernes spildevandsplanlægning løbende nedbringes, f.eks. gennem etablering af bassiner m.v. Hvor det er muligt, bør rent overfladevand - f.eks. fra tagarealer afledes til nedsivning eller opsamling til vandingsformål e.l.

Der bør arbejdes hen imod som minimum en halvering af belastningen fra de regnbetingede spildevandsudløb - i nogle tilfælde vil en større reduktion være nødvendig for målsætningsopfyldelse. Indsatsen overfor de væsentlige regnvandsproblemer bør være gennemført inden udgangen af 2007.

[...]"

Vandløbsregulativer

Det fremgår af regulativ af 14. maj 1973 for Ejby Moser, at vandløbet har en samlet længde af 1.007 m, hvoraf en delstrækning på 116 m er rørlagt. Ejby Moser er endvidere omfattet af "Tillægsregulativ for lavt målsatte kommunevandløb i Ejby Kommune" af 28. august 1997. Af tillægsregulativet fremgår, at det på baggrund af regulativets vedligeholdelsesbestemmelser forventes, at de fremtidige afvandingsmæssige forhold ikke forringes i forhold til tidligere.

Det fremgår af regulativ af 5. oktober 2006 for Gremmeløkke Å, at vandløbet har en samlet længde af 8.570 m. I regulativets bilag 7 er der angivet følgende karakteristiske afstrømninger for Gremmeløkke Å:

"Vinter 10 års maksimum 50 l/s km²

Vinter 5 års maksimum 40 l/s km²

Vinter medianmaksimum 34 l/s km²

Sommer 10 års maksimum 25 l/s km²

Sommer 5 års maksimum 19 l/s km²

Sommer medianmaksimum 16 l/s km²"

Det fremgår endvidere af bilag 7, at vintervandføringsevnen i vandløbet på strækningerne St. 400-4.192 og St. 4.400-6.000 vurderes til at være stor, hvorimod vandføringsevnen på de øvrige strækninger er mindre eller lille, hvorfor der her må forudses hyppigere vinteroversvømmelser.

Vedrørende sommervandføringsevnen fremgår det, at den er stor for de fleste strækninger, men at den er mindre ved St. 7.600, hvor der i gennemsnit vil forekomme sommeroversvømmelser med 2-10 års mellemrum, og at den er lille ved St. 8.472, hvorfor der her må forudses hyppige sommeroversvømmelser.

Endeligt fremgår det, at vandføringsevnekravene til vintervandføringen ikke sikrer, at man undgår oversvømmelser, men kun sikrer, at vandføringsevnen ikke forringes væsentligt, samt at regulativets bestemmelser vedrørende grødeskæring sikrer, at vandføringsevnen om sommeren generelt vil være som hidtil.

Af regulativets bilag 4 fremgår, at Ejby Moser løber til Gremmeløkke Å i St. 6.630, og at oplandet til Ejby Moser er 107 ha.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 28, og forudsætter en tilladelse fra kommunen, jf. § 28, stk. 1.

De nærmere regler til brug for administration af miljøbeskyttelseslovens § 28 er fastsat i spildevandsbekendtgørelsen⁵.

⁵Bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 med senere ændringer.

Ved meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, skal kommunen navnlig påse, at udledningen ikke er til hinder for, at målsætningen for det vandområde hvortil der udledes, kan opfyldes. Vandkvalitetsmålsætningen er fastsat i regionplanerne. Viden fra det forberedende arbejde med de statslige vandplaner inddrages dog i forbindelse med vurderinger af planer og projekter.

Ifølge spildevandsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1, skal en spildevandsplan bl.a. indeholde oplysninger om vandløbenes fysiske tilstand. I tilslutning hertil er der i spildevandsvejledningen⁶ bl.a. anført følgende:

⁶Vejledning nr. 11058 af 1. januar 1999 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

"Kommunalbestyrelsen skal sikre, at udledninger til vandløb af spildevand, særligt herunder tag- og overfladevand, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet, altså at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb angivne forudsætninger skulle respekteres. Såfremt der i regulativet er angivet maksimale tillædninger fra enkelte delområder vil disse tillædninger skulle respekteres. Kan de ikke det, må der enten ske en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må optages en vandløbsreguleringsplan, som forudsætning for en forøget tillædning af spildevand.

Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet eller regulativet ikke angiver maksimale tilledninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning. Som hovedregel må der enten ske forsinkelses/udjævning af belastningen med overfladevand, eller der må gennemføres en regulering.

Den endelige vurdering af udledningens indflydelse på vandløbets fysiske tilstand vil skulle ske i forbindelse med, at amtsrådet/kommunalbestyrelsen meddeler udledningstilladelse for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand."

Det fremgår også af vejledningen, at en udledning ikke må medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

Vejledningens retningslinjer må efter nævnets opfattelse forstås således, at vurderingen af en udledningens indflydelse på et vandløbs hydrauliske kapacitet må indgå i forbindelse med en tilladelse til udledning af spildevand⁷.

⁷Jf. Bl.a. Miljøklagenævnets afgørelse af 6. december 2005 med j.nr. 12-30.

Miljøstyrelsen har bl.a. i skrivelse af 10. april 2002⁸ til samtlige daværende amter samt Københavns og Frederiksberg Kommuner nærmere præciseret sin opfattelse af de krav, der bør stilles for at tilgodese hensynet til vandløbs hydrauliske kapacitet. I skrivelsen anføres blandt andet:

⁸J.nr. M 236-0188.

"Overordnet set betyder det, at udgangspunktet for en tilladelse til udledning af overfladevand til vandløb med risiko for hydrauliske problemer bør være et krav om neddrosling svarende til naturlig afstrømning, dvs. til 1-2 l/sek./ha af hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet og til andre eventuelle fremtidige udledninger. Men ved vandløb med særlige hydrauliske problemer kan det være nødvendigt at neddroslende en udledning yderligere, [...]"

Nævnet forstår Miljøstyrelsens skrivelse således, at de 1-2 l/sek./ha er et udgangspunkt, der skal ses i forhold til vandløbets hydrauliske kapacitet, da der af hensyn hertil kan være behov for at neddroslende en udledning yderligere.

Udledningen sker i denne sag til vandløbet Ejby Moser og Gremmeløkke Å. Moseområdet Ejby Moser ligger i oplandet hertil. Ejby Moser er efter nævnets opfattelse ikke direkte recipient for udledningen, som angivet af kommunen.

Af det i sagen foreliggende regulativ for Gremmeløkke Å fremgår, at vintermedianmaksimumsafstrømningen fra oplandet til Gremmeløkke Å, der inkluderer oplandsarealet til Ejby Moser, er 34 l/s*km², hvilket svarer til 0,34 l/s*ha.

De i sagen foreliggende regulativer for Gremmeløkke Å og Ejby Moser indeholder ingen angivelse af de vandmængder, der i forbindelse med spildevandsudledninger maksimalt må tilledes vandløbene.

Det fremgår dog af bilag 7 til regulativet for Gremmeløkke Å, at medianmaksimum kan give anledning til oversvømmelser, både på den strækning hvor Ejby Moser løber til Gremmeløkke Å samt på strækningen opstrøms herfor, og at det på denne baggrund må forventes, at større udledninger end medianmaksimum medfører en risiko for hyppigere eller større oversvømmelser på den øverste del af Gremmeløkke Å.

Kommunen har tilladt en udledning på 29 l/s, hvilket svarer til en udledning på 1 l/s*ha. Kommunens tilladelse indeholder ingen nærmere vurdering af den hydrauliske kapacitet af vandløbene Ejby Moser og Gremmeløkke Å.

Nævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, at kommunen ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet, og at der er tale om en så væsentlig mangel, at afgørelsen må hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at vurderingen er nødvendig for at klarlægge, om der af hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet er behov for yderligere neddrosling for at sikre, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Kommunen har således ikke haft det fornødne grundlag for at fastsætte, at vandløbet skal neddroslende til 1 l/s/ha, svarende til en afløbsvandføring fra bassinet på 29 l/s.

Kommunen skal ved den fornyede behandling af sagen foretage en konkret vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet med henblik på at fastsætte et krav om neddrosling, der sikrer, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Kommunen bør ved vurderingen inddrage al tilgængelig viden om vandløbene, herunder bl.a. lokale afstrømningsdata.

Nævnet bemærker, at vådvolumen i regnvandsbassinet ifølge den nyeste forskning⁹ om våde regnvandsbassiner i Danmark bør dimensioneres til at udgøre ca. 200-300 m³ pr. reduceret oplandsareal og med en permanent vanddybde på 1-1,5 m, for at bassinet kan opnå den ønskede renseseffekt.

⁹Jf. Faktablad om dimensionering af våde regnvandsbassiner, Aalborg Universitet, 2012.

På denne baggrund ophæver Natur- og Miljøklagenævnet Middelfart Kommunes afgørelse af 28. april 2010 om tilladelse til udledning af regn- og overfladevand fra industriområdet i det nordlige Ejby til Ejby Moser. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.